

En les sessions de treball celebrades a Tortosa, de l'àmbit d'Artesania de la Festa del II Congrés de Cultura Popular i Tradicional Catalana, els dies 10 i 11 de febrer de 1996, a l'Auditori Felip Pedrell, es van llegir les comunicacions que publiquem a continuació, fent referència a la Terra Alta.

ELS ENGALANAMENTS DELS CARRERS A LA FESTA MAJOR DE BATEA

Mireia Ulldemolins, Mercè Llop i Pili Julià (membres dels carrers organitzadors)

Buscant noves idees per celebrar la nostra Festa Major sorgí un tema, un concurs, en el qual tots els veïns de Batea hi podien participar. Aquest seria l'engalanament dels carrers, que organitzaren inicialment els components de la Comissió de Festes de l'any 1985, i que any darrera any ho han anat renovant totes les Comissions de Festes en l'organització de la nostra Gran Festa.

Abans de convocar aquest concurs hi havia alguns veïns que ja engalanaven el seu carrer, posant, bàsicament guarnicions de banderins per sobre de les portes. Aquesta idea d'un concurs va estimular molt a la gent de Batea, en alguns casos per que els més grans recordaven els engalanaments dels carrers quan venia el Sr. Bisbe de visita al poble. Podem destacar, que la participació durant el primer any va ésser de sis carrers, per això, serveixin aquestes quatre ratlles per rendir un petit homenatge a la gent que portaren a terme aquesta encertada iniciativa en aquest fet cultural.

Podem tenir present, que la Festa Major de l'any 1985 fou molt diferent de les que s'havien celebrat durant els anys anteriors, i aquest canvi l'havia portat l'engalanament dels carrers. Recordem com eren les festes abans: tancades, cercaviles per el matí, futbol per la tarda i sessions de ball als locals del Centre Cultural. Això havia canviat, tots els veïns participaven més de la Festa. Tots els carrers, i sobre tot, els engalanats, estaven plens de gent, de vida. I la festa no s'havia començat el primer dia, si no que un mes abans.

Això va suposar un canvi en molts aspectes de la vida normal de la població durant els mesos anteriors a la Festa Major. Però tenim que destacar la convivència entre tots nosaltres. Pensem que els veïns ja ens hem de reunir unes setmanes abans de la festa, inclús podem dir que uns mesos abans. Hi ha molta feina per tothom, ja que s'ha de triar el tema, s'ha de fixar el pressupost que ha d'aportar cada casa, per

què, les despeses de tot el material que s'empra, van a càrrec de tots els veïns de cada carrer. O sigui, que per organitzar l'engalanament d'un carrer, els veïns ens hem de reunir moltes vegades, i això crea una convivència que abans no podíem somniar que hagués pogut ésser possible. També podem destacar les dots artístiques d'alguns veïns, que inclús ells mateixos, en alguns casos desconeixien, i que degut al treball en equip de les guarnicions dels carrers, han sortit a la llum. Tota la gent hi pot participar, grans i petits, sempre es troba feina per qui té ganes d'ajudar. Al mateix temps també s'aprèn, ja que ens anem enseyant d'uns als altres els diferents treballs que després serviran per guarnir la Nostra Vila.

Aquesta nova Festa Major, que durant els primers anys del concurs es celebrava el segon diumenge de Setembre, i que després es traslladà al penúltim diumenge d'Agost, cridà l'atenció dels veïns dels pobles del voltant, i també de més enllà de la Nostra Comarca.

I d'aquesta manera augmentà el nombre de persones que any darrera ens visiten, sobre tot, el diumenge de Festes, a pesar que cada any és més nombrosa l'afluència de visitants el dissabte, diada que s'organitza la MOSTRA TURÍSTICA DE PRODUCTES TÍPICS DE LA TERRA ALTA.

Hi ha hagut moltes famílies de visitants, amics i parents de la gent del poble, que cridats per l'atenció que els ha despertat l'Engalanament dels Carrers, han adquirit cases al casc antic de la Vila, habilitant-les com a segona residència.

Aquesta constant atenció que ens ha despertat a tots des del començament d'aquest concurs es reflex en el nombre de carrers participants l'any 1995, que fou de 21, i en la gran afluència de visitants que recorren el nostre poble.

Quan realitzem les primeres reunions amb els veïns, el primer que escollim és el tema.

Aquests són molt variats. Per exemple: CON-TES: Els Barrufets, La Sireneta La Caputxeta Vermella, La Ventafocs, L'Illa del Tresor, El Llibre de la Selva, etc..., fins i tot còmics. DE ZONES I CULTURES LLUNYANES A NOSALTRES: La Xina, L'Egipte, El Desert, La Selva, La Polinèsia, etc..., i TEMES EN GENERAL, com són: El Cel, L'Infern, Les Rambles de Barcelona, El Futbol, Els Incendis al Bosc, El Col·legi, La Música, i un llarg etcètera de temes que s'han anat desenvolupant al llarg d'aquests onze anys d'engalanaments.

Dins d'aquesta diversitat temàtica tenim que destacar la reproducció de dos antigues fons del nostre poble, com és la desapareguda Font de la Botera i la Font de Llavar, aquesta última encara es conserva en l'actualitat. També tenim que destacar la conservació de nombrosos estris antics, que emmagatzemats a les golfes de les cases, han servit en nombroses ocasions per engalanar els nostres carrers, convertint-los per uns dies en meravellosos museus i en una invocació als nostres avis, que tantes vegades havien utilitzat aquests aparells. Alguns dels temes que utilitzaren aquests estris antics foren: El Carrer dels Oficis Artisans, L'Era i la Casa

del Pagès, L'elaboració del Vi Antigament, etc... Últimament, alguns veïns, han volgut presentar teatralment el tema desenvolupat en el seu carrer, tenint que aprendre un guió i confeccionar tots els vestits per representar l'Obra. D'aquesta manera també s'ha pogut admirar les dots artístiques dels veïns, no més en la fabricació i col·locació de les guarnicions, si no, en la representació com actors.

La mateixa història de Batea es veu reflectida dins dels esmentats temes, ja que el segon any d'engalanament de carrers, o sigui, l'any 1986, arribà al nostre poble l'aigua de l'Ebre, després de nombrosos anys havent patit restriccions en aquest sentit. Això significà un aconeixement molt celebrat per tota la gent, i d'aquesta manera es va fer ressò als carrers engalanats d'aquell any, per què a la majoria es construï fonts i motius relacionats amb l'aigua.

També l'any 1992 es proclamà per primer cop a la pubilla com a Reina del Vi, i en varis carrers es posaren motius sobre el Raïm i el Vi. De la mateixa va succeir l'any que Espanya entrà a formar part de la Comunitat Econòmica Europea, o l'any que es van realitzar els Jocs Olímpics de Barcelona.

Una vegada s'ha escollit el tema s'hauran d'adquirir tots els materials per poder construir totes les decoracions. Tots aquests materials per poder construir totes les decoracions. Tots aquests materials es poden trobar a les tendes del poble: papereries, ferreteries, fusteries, magatzems de materials de construcció, tendes de roba i drogueries. Aquests elements són molt variats, de banderins de paper i plàstic junt amb tota la gamma de papers i cartons, fins teles, passant per fustes, varetes de ferro, porex, pintures diverses, materials de construcció i rams de matisa. Els esmentats materials també han anat evolucionant. Per exemple, durant els primers anys, s'utilitzava molt els banderins de paper, però degut a les inclemències del temps s'han anat posant de plàstic, ja que són molt més resistents a l'aigua i al vent. L'enllumenament és molt important, inclús alguns carrers resulten molt més bonics per la nit que per el dia, degut a la seva encertada il·luminació.

Quan tenim tots els materials comencem a treballar. Això suposa tenir que reunir-nos tots els dies per portar a terme l'ideat. Tot això implica una sèrie riscos que hem d'assumir, com poden ésser meteorològics: plujes o vent, ja que

Carrer de l'Hostal, l'any 1990. Foto Pere Busom.

amb l'aigua o el vent. El que ha passat algun any és que la pluja ha aparegut precisament després d'haver acabat de muntar el carrer, destrossant tots els banderins de paper, per això, últimament es col·loquen de plàstic, i d'aquesta manera evitem aquest risc. Un altre risc al qual ens enfrontem és el vandalisme d'algunes col·les de joves, que ignorant les moltes hores de feina invertides en les guarnicions, desfan i destrossen algun element del carrer, causant un gran malestar entre els veïns que es senten impotents davant d'aquests fets tan lamentables.

Per fi, tenim tots els carrers guarnits, això suposa una gran alegria, al veure que la feina resta acabada, i que un any més s'ha pogut realitzar juntament amb tots els veïns. Ara, només ens queda disfrutar d'aquests carrers i celebrar la nostra Festa Major. El diumenge de Festes i a primera hora del matí, el jurat ja està preparat per començar la cercavila, que junt amb la banda passejaran per tots els carrers engalanats. L'esmentat jurat està compost d'un representant de cada carrer, el qual, podrà donar el vot a tres carrers. Després d'haver recorregut la nostra Vila s'arriba a l'Ajuntament, que fou el punt de sortida, per procedir a la votació. Una vegada finalitzada surt elegit un primer premi, un segon i un tercer, tenint en compte que tots els carrers que hi participen tenen premi. Així doncs, el primer classificat rep: Una placa commemorativa, 20.000 pessetes en metàl·lic, un pernil, dos caixes de vi i una de cava. El segon classificat rep: 15.000 pessetes en metàl·lic, el pernil, el vi i el cava. El tercer classificat rep: 10.000 pessetes en metàl·lic, el pernil, el vi i el cava, i tots els restants reben un pernil i el vi. Tots els carrers acceptem la classificació donant la nostra enhorabona als primers. A partir d'aquí es continua la Festa Major, plena de participació i orientada a celebrar-la als nostres carrers i places.

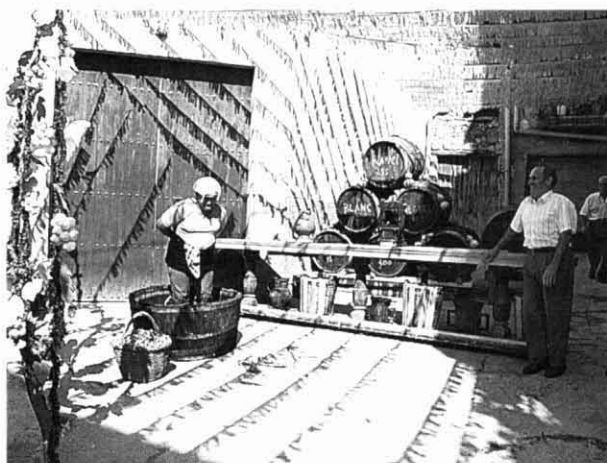
El segon dia de la Festa, tots els membres de l'Ajuntament i les Pubilles porten la placa de guanyador al primer classificat, i els veïns del carrer campió preparen una festa al mateix carrer per donar la benvinguda al Sr. Alcalde i altres regidors de l'Ajuntament, i com no a les pubilles i resta de veïns que es vulguin afegir a la celebració.

Aquest concurs d'engalanament de carrers ha donat pas a un altre concurs d'engalanament

d'aparadors. Hi poden participar totes les tendes i comerços de Batea. Durant els últims anys s'han guarnit molts aparadors, alguns d'ells són veritables obres d'art, i també es poden visitar durant tots els dies de la Festa Major.

Un cop més ha arribat la fi de la nostra gran festa. Tots els veïns comencen a desmuntar les guarnicions del carrer, pensant que l'any que ve ho poguéssim tornar a realitzar. Per donar un bon comiat, la gent de cada carrer, ens reunim el dissabte següent a la Festa i celebrem un sopar de germanor. A fi d'assegurar una vetllada més distreta, una xaranga fa una cercavila per tots els carrers que estaven engalanats. Aquesta reunió arriba fins altes hores de la matinada, i d'aquesta manera es dona per acabada, un any més la GRAN FESTA MAJOR.

Per finalitzar, voldríem invitar a tothom per què vinguin a passejar-se per els nostres carrers engalanats, i així, per unes hores, poder recórrer tots aquets contes fabulosos, terres llunyanes, jardins i ambients diferents. Estem convençuts que els hi agradarà.

Carrer de l'Hostal, l'any 1994. Foto Pere Busom.